

# هاکان فیدان و نیچیرقان بارزانی له سیکوچکەى ئەنقەرە، هەولێر و بەغدا: سیاسەت له چوارچۆیهى ئاسایش و ئابووریدا

## پێنوس

سەردانی هاکان فیدان، وهزیرهى دهرهوهى تورکیا و ئالپئارسلان بايراكتار، وهزیرهى وزهى تورکیا، بۆ عێراق و ههریمی کوردستان دهربرى سیاسهتی نویی تورکیایه له پاش ههلبژاردنهکانی تورکیا له چوارچۆیهى ئاسایش و وزه دا. بهم واتایه تورکیا دهیهوێت سیاسهتیک له ناوچه کهدا پهپهرو بکات که یارمهتی پێگه و داها تووی ئاکپارتی، ههروهها پێگه ههریمایهتییه کهی بدات. ههر بۆیه ئهردوغان ههولێ داوه که ناکۆکی و بارگرتییهکانی له گهڵ ولاتانی ناوچه که کهم بکاتهوه و، بۆ ئهم مهبهستهش گرنگییهکی تایبهت به پهیهههندییهکانی له گهڵ دهولهتانی عهرهبی کهنداو و لهم نیوهندهشدا عێراق دهوات. بهلام عێراق بۆ تورکیا جگه لهوهی که له رووی ئابووری و وزهوه دهرفته، له ههمان کاتیشدا ههرهشهیه؛ بهو پێیهی که ههم ناوچهی نفووزی ئێران و ئالفهی پێگههیشتنی هیلالی شیعیه و، ههمیش له رووی فاکتهری کوردییهوه تورکیا دهخاته ژێر گوشارهوه، بهو پێیهی که پارتی کرێکارانی کوردستان (پهکهکه) وهکوو فاکتهر و کارتێکی گوشار له لایهن ئێران و شیعیهکانی عێراقهوه، ههمیشه ئامادهیه له هاوکێشه ههریمایهتییهکان له دژی تورکیا و له ههمان کاتیشدا پوژاواى کوردستان و باشووری کوردستانیش بوونهته ئالفهی پێگهوهبهستهوهی پرسى کورد له تورکیا به هاوکێشه ههریمایهتییهکان که راستهوخۆ کارێگهری له سههه تورکیا دهپیت.

لهم نیوهندهشدا، ههریمی کوردستان بۆ تورکیا وهکوو ئهکتهریکی هاوسهنگهه له چوارچۆیهى عێراق دهبینریت که بهرژهوهندییهکانی تورکیا دهپاریژیت. جگه له ئاستی بهرزى قهبارهی بازرگانى تورکیا له گهڵ ههریمی کوردستان و عێراق، ههلهکتهوهی جوگرافیاى عێراق و دهکات که وهکوو ئالفهی پێگهیاندى کهنداو به تورکیا و ئهوروپا ببینریت. ههر ئهمهیش و دهکات که تورکیا ههول بدات هاوسهنگیهک له نیوان بهغدا و ههولێر دروست بکات، بهلام به سیاسهت و میکانیزمی جیاواز.

لێرهدا پرسیار ئهوهیه که تورکیا له رێگهى ئهم سەردانهى هاکان فیدان بۆ بهغدا چیهی له عێراق دهوێت؟

له وهلامی ئهم پرسیاره دا دهتوانین بلیین که تورکیا به پلهی یهکهم ئاسایشی له عێراق دهوێت؛ ئهمهیش بهو مانایه نییه که پرسى ئاسایشی تهنا له پهکهکه دا بۆ تورکیا چر بۆتهوه، بهلکوو ئهم پرسه چهندان پهههندی ههیه که ئهگه نهیهته دی، ئهوه ئابووریی تورکیاش دهکوهیته مهترسییهوه. ئاسایش بۆ تورکیا له چوارچۆیهى عێراق ههم کۆنترۆلکردنی پهکهکه دهگرێتهوه، که بهشیکی پهکهکهیه، ههمیش بوونی

دەسلەتتەك لە بەغدا دەگریتەووە كە لانی كەم لە دژی بەرژەوهندییەكانی توركیا نەبێت. بەهۆی ئەم فاكتەرەبەشەووەیە كە توركیا وا دەروانیته هەریمی كوردستان یان وا خویندەنەووە بۆ هەریمی كوردستان دەكات كە ئەكتەریكى هاوسەنگەرە. بۆیە، توركیا ئەو راستییە دەزانیت كە جگە لەوێ لە عێراقدا نفووزی ئێران بالادەستە، بەلام دەسلەتتەكی تۆكمە و یەكپارچەبەش، بوونی نییە و هەر بۆ ئەم مەبەستەبەش هەول دەدات كە لەگەڵ گرنگترین ئەكتەرەكان پەيوەندییەكی راستەوخۆ و باشی هەبێت بۆ ئەوێ هاوسەنگیان بكاتەووە. بۆ نموونە، هاكان فیدان لە چوارچیووی سەردانەكەى بۆ بەغدا بەجیا لەگەڵ سەركۆماری عێراق، عەبدوللەتیف رەشید، سەركۆمەزیرانی عێراق، محەمەد شیاع سوودانی و سەركۆكى ئەنجومەنى نوینەرانی عێراق، محەمەد حەلبووسى و سەركۆكى هاوپەیمانیی سەرۆهرى، خەمیس خەنجەر و سەركۆكى هاوپەیمانیی فەتح، هادی عامری و سەركۆكى هاوپەیمانیی دەولەتى یاسا، نوورى مالیكى و سەركۆكى عەسائیبى ئەهلى هەق، قەیس خەزەلى، سەركۆكى هاوپەیمانیی رەوتى حكیمەى نیشتمانى، عەممار حەكیم و سەركۆكى دەستەى حەشدى شەعبى، فالح فەياز و سەركردەكانى بەرەى توركمانى و نوینەرانی پێكهاوەكانى توركمان كۆبوووە.

هەر وەها وەكوو پەيامێك بۆ بەغدا لە سەردانەكەیدا بۆ هەریمی كوردستان، هاكان فیدان سەردانى بارەگای “مەكتەبى سیاسى بەرەى توركمانى” ی كرد. تەنانەت هەر لەم چوارچیوویەدا، هاكان فیدان لە هەولێر سەردانى مەكتەبى سیاسى یەكگرتووى ئیسلامى كوردستانى كرد و لە كۆنسلخانەى توركیا لە هەولێر پیشوازیی لە رابەر و ئەندامانى مەكتەبى سیاسى بزوتنەوێ ئیسلامى كوردستان كرد. تەنانەت سەرەرای ناكۆكییەكانى نیوان یەكیتى نیشتمانى كوردستان و توركیا سەبارەت بە فرۆكەخانەى سلیمانى و جموجۆلەكانى پەكەكە لە سنوورى نفووزى ئەو حزبە، بەلام هاكان فیدان، وەزیری دەرەوێ توركیا سەردانى قوباد تالەبانى، جیگرى سەركۆمەزیرانى هەریمی كوردستان لە هەولێر كرد.

لە راستیدا توركیا چەند كارتێكى گرنكى لە بەرامبەر بەغدا لەبەردەستدایە، كە گرنگترینیان بریتین لە:

فاكتەرى ئاو؛ چونكە عێراق بەبێ سەرچاوە دەرەكییەكان، ئەستەمە بتوانیت ئاسایشى ئاو و ژینگە و بەم – پێهەش ئاسایشى خۆراك و تەنانەت ئاسایشى كۆمەلایەتییهكەى پاریزیت. هەر بۆیە، لە سەردانى وەزیری دەرەوێ توركیا بۆ بەغدا، ئەم پرسە داواكارى سەرەكی بەپرسانى حكومى و حزبى بوو لە هاكان فیدان.

پێگە جیۆگرافییهكەى توركیا وا دەكات كە عێراق بەردەوام پێوستى بە توركیا هەبێت، چونكە لە ئیستادا – ئالقیە بەستەوێ عێراق بە بازارە جیهانییهكان و بەتایبەتى ئەوروپا، توركیا یە. هەر بۆیەبەش پرۆژەى بەندەرى فاوی گەرە، هەر وەها پێگەى گەشەپیدان یان پێگەى وشك كە بۆ عێراق بە یەكێك لە گەرەترین پرۆژە ستراتیژییهكان دادەنریت، بەبێ توركیا هیچ مانا و تەرجمەیهكی ئابوورى ناییت. راستییەكەى، عێراقیش هەستى بەوێ كردوووە كە وەكوو توركیا كەلك لە پێگەكەى وەرگریت بۆ دەستەبەرکردنى ئاسایش و بەرزکردنەوێ پێگە جیۆسیاسییهكەى، هەر وەها قازانجى ئابوورى.

بە شیوێیهكی گشتى بەپێچەوانەى ولاتانى دیکە، ئەوێ ئابوورى –بازرگانى و پرسى وزهیه كە سیاسەتى – دەرەكی توركیا ئاراستە دەكات، نەك مەملانى ئایدیۆلۆژییهكان؛ ئەمەبەش وا دەكات كە توركیا لە سیاسەتەى دەرەویدا زۆر پراگماتىست بێت و، بۆیە توركیا لەم پێگەیهوێ دەتوانیت سەرەرای دەسلەتدارى

شیعه‌کانی لایه‌نگری ئێران، به‌غدا وابه‌سته‌ی خو‌ی بکات. بۆ نموونه، وه‌زیری دهره‌وه‌ی تورکیا له‌ کۆنفرانسه‌ رۆژنامه‌فانییه‌که‌یدا له‌گه‌ڵ سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان له‌ هه‌ولێر، وتی: “تورکیا به‌ شیوه‌یه‌کی زۆر داینه‌میک، په‌یوه‌ندییه‌کانی له‌گه‌ڵ عێراق پێش ده‌خات. تورکیا، په‌یوه‌ندییه‌کانی خو‌ی له‌گه‌ڵ به‌غدا و هه‌ولێر هه‌میشه‌ و له‌ هه‌موو ئاستێکدا به‌گرنگی ده‌بینیت.” له‌م چوارچۆیه‌یه‌شدا تورکیا ده‌یه‌وێت جگه‌ له‌وه‌ی ئاسایشی وزه‌ی خو‌ی ده‌سته‌به‌ر بکات، له‌ هه‌مان کاتیشدا ده‌یه‌وێت کۆتایی به‌ دۆسیه‌ی پێژاردن، هه‌روه‌ها سکالایه‌کی تری عێراق له‌م باره‌یه‌وه، له‌ دادگه‌ی پاریس بێنیت.

یه‌کیک له‌ کارته‌ گه‌وره‌کانی تورکیا، جگه‌ له‌ پرسى سوننه و تورکمانه‌کانی عێراق، هه‌ریمی کوردستانه‌ که - به‌رده‌وام له‌ هاوکیشه‌کانی نیوان تورکیا و عێراق رۆلی سه‌ره‌کی هه‌یه‌ له‌ نزیکبوونه و یاخود دوورخستنه‌وه‌یان.

هه‌روه‌ها سه‌ره‌رای ناره‌زایه‌تییه‌ رواله‌تییه‌کانی عێراق، ئاماده‌یی سه‌ربازیی تورکیا له‌ هه‌ریمی کوردستان - وا ده‌کات که، تورکیا فاکته‌ری به‌هێزی به‌ده‌سته‌وه‌ بێت. هه‌ر بۆیه، نووسینگه‌ی هادی عامری له‌ راگه‌یه‌ندراویکدا بلاوی کرده‌وه، هادی عامری له‌ نووسینگه‌ی خو‌ی له‌ به‌غدا پێشوازیی له‌ هاکان فیدان، وه‌زیری دهره‌وه‌ی تورکیا و شاندى یاوه‌ری کرد، به‌پێی [راگه‌یه‌ندراوی](#) نووسینگه‌که، هادی عامری جه‌ختی له‌ پێوستی کشانه‌وه‌ی هێزه‌کانی تورکیا له‌ خاکی عێراق کرده‌وه.

وه‌زیری دهره‌وه‌ی تورکیا له‌ کۆنفرانسه‌ رۆژنامه‌فانییه‌که‌دا له‌گه‌ڵ سه‌رۆکی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان له‌ هه‌ولێر، باسی کۆبوونه‌وه‌کانی له‌ به‌غدا کرد و گوتی: “له‌ سه‌ردانه‌که‌م بۆ به‌غدا، بابه‌تی زۆر له‌ رۆژه‌فدا هه‌بوون. بابه‌ته‌کانی ئابووری، رێگه‌ی گه‌شه‌پێدان، به‌ره‌نگاربوونه‌وه‌ی تیرۆر، بابه‌تی ئاو، هه‌روه‌ها بابه‌تی وه‌کوو دووباره‌ نۆژه‌نکردنه‌وه‌ی عێراق له‌ پووی ژێرخان و سه‌رخانمان له‌گه‌ڵ لایه‌نی په‌یوه‌ندی‌دار؛ وه‌زیری دهره‌وه، سه‌رۆکوه‌زیران و سه‌رۆککۆمار گه‌نگه‌شه‌ کرد. دهره‌تی دیدارمان له‌گه‌ڵ زۆر لایه‌ن بۆ ره‌خسا. هه‌روه‌ها له‌گه‌ڵ سه‌رۆکی ئه‌و حزبه‌ سیاسییانه‌ی له‌ حکومه‌تدا به‌شدارن، کۆ بوینه‌وه. دهره‌تی ئه‌وه‌مان هه‌بوو له‌گه‌ڵ ئه‌وانیشدا بابه‌ته‌کانی عێراق، ناوچه‌که‌ و جیهان تاوتوئ بکه‌ین.” له‌ به‌رامبه‌ریشدا، لێره‌دا پرساری گرنگ ئه‌وه‌یه‌ که؛ ئه‌ی عێراق له‌م په‌یوه‌ندیانه‌یدا له‌گه‌ڵ تورکیا چی ده‌وێت؟

یه‌کیک له‌ گه‌ورترین فاکته‌ره‌کانی کاریگه‌ری له‌ په‌یوه‌ندییه‌کانی نیوان عێراق و تورکیا، پێگه‌ و رۆلی - هه‌ریمی کوردستانه؛ به‌و پێیه‌ی که ده‌سه‌لاتدارانی عێراق درکیان به‌وه‌ کردوه‌ که هه‌ریمی کوردستان تورکیای به‌کار هێناوه‌ بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ و به‌هێزکردنی پێگه‌ ناوخو‌یی و هه‌ریمایه‌تییه‌که‌ی له‌ رێگه‌ی فاکته‌ری په‌که‌که، وزه‌ و بازرگانی و ته‌نانه‌ت سوننه و تورکمانه‌کانیشه‌وه. بۆیه‌ شیعه‌کانی لایه‌نگری ئێران راسته‌وخۆ تورکیایان خسته‌ ژێر گوشاره‌وه‌ له‌ پاش ئه‌وه‌ی که ده‌سته‌ی ناوژێوانی نیوده‌وه‌ له‌ ته‌ری سه‌ر به‌ ژووری بازرگانی له‌ پاریس، له‌ قازانج و به‌رژه‌وه‌ندی عێراق بریاری دا.

هه‌ر بۆیه‌ ده‌سه‌لاتدارانی به‌غدا، جگه‌ له‌وه‌ی له‌م رێگه‌یه‌وه‌ هه‌ولی لاوازکردنی هه‌ریمی کوردستانیان دا، له‌ هه‌مان کاتیشدا ویستیان له‌م رێگه‌یه‌وه‌ سه‌رنجی سیاسه‌تی تورکیا له‌ بری هه‌ولێر، بۆ به‌غدا وه‌رسوورینن. له‌ لایه‌کی دیکه‌یشه‌وه، عێراقییه‌کان پێوستیان به‌ بوونی په‌یوه‌ندییه‌کی باش له‌گه‌ڵ تورکیا هه‌یه‌ بۆ دا‌بینکردنی پره‌ ئاوی پێوستیان. هه‌روه‌ها عێراق پێوستی به‌و په‌یوه‌ندیانه‌ له‌گه‌ڵ تورکیا هه‌یه‌ بۆ بوون به‌ ولاتیکی ناوه‌ندی له‌ نیوان ده‌وله‌تانی که‌نداو و تورکیا و ئه‌وروپا، چونکه‌ له‌ ئیستا پرۆژه‌ی شامی نو‌ی که‌ عێراق

وہکوو دەولەتیکی ناوەندی دەردەکەوت، بە جۆریک وەستاوہ یاخود وەکوو پیویست کاری لەسەر ناکریت و لە بری ئەوہی عێراق دەیەوێت لە ڕیگە پڕۆژە ڕیگە گەشەپێدانەوہ پیگە جیۆسیاسی و جیۆئابوورییەکە بەرز و بەھیز بکاتوہ.

لێرەوہ دەردەکەوێت کە بۆچی شیعەکانی عێراق دەیانەوێت سەرنجی ئەنقەرە لە ھەولێرەوہ بۆ بەغدا بگوازنوہ و ھەر ئەمەیش وا دەکات کە تاکە ڕیگە، لاوازکردنی ھەریمی کوردستان و پەراویزخستنی بێت لە ھاوکێشەکانی دوولایەنە تورکیا و عێراق. ھەر بۆیە لەبارە پڕۆژە ڕیگە پەرەپێدان و بەستەنەوہی عێراق و ولاتی کەنداو بە تورکیا و جیھان لە ڕیگە ھێلی ئاسننەوہ، مەسرور بارزانی، سەرۆکی حکوومەتی ھەریمی کوردستان، جەختی لە ئەنجامدانی پڕۆژەکە بە ھاوئاھەنگیکردن لەگەڵ ھەریمی کوردستان کردوہ؛ بە شیوەیەک کە لە “بەرژەوہندی گشت ھاوولاتی و پیکھاتە جیاوازیەکانی عێراقدا بێت.”

بەلام لەم نیوەندەدا، پەيوەندییە پتەو و بەھیزەکانی سەرۆکی ھەریمی کوردستان، نیچیرقان بارزانی، تاوہکوو ئیستا ڕیگر بووہ کە پلانی دەسەلاتداریی بەغدا بۆ پەراویزخستنی یەكجارەکی ھەریمی کوردستان لە ھاوکێشەکان، بەتەواوی جیبەجی بکریت. تەنانەت خودی عێراقیہکانیش و بەتایبەتی ئەم کابینە، بەپیی زانیارییە نافەرمییەکان، پیویستیان بە سەرۆکی ھەریمی کوردستان بووہ بۆ چارەسەرکردنی چەند کێشەبەک لە نیوان بەغدا و ئەنقەرە. ھەر بە گۆرە ڕاگەپەندراوی سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان، وەزیری دەرەوہی تورکیا لە کۆبوونەوہکەیدا لەگەڵ سەرۆکی ھەریمی کوردستان، جەختی لەوہ کردوہ؛ تورکیا گرنگییەکی تایبەت بە پەيوەندییەکانی لەگەڵ عێراق و ھەریمی کوردستان دەدات و، بەغدا و ھەولێر گرنگییەکی تایبەتیان بۆ تورکیا ھەیە. ھەر وہا ستایشی ئارامی و سەقامگیری ھەولێر و ھەریمی کوردستانی کرد و ئامادەیی ولتەکە بۆ فراوانکردنی پەيوەندییەکان و ھاریکاری ھاوبەشی نیوان ھەردوو لا لە ھەموو بوارەکاندا دەرپری و سوپاسی ڕۆلی “نیچیرقان بارزانی”ی کرد لە برەودان بە پەيوەندییەکانی عێراق و ھەریمی کوردستان لەگەڵ تورکیا.

کۆی ئەم فاکتەر و پرس و ھاوکێشانە وا دەکات کە تورکیا گرنگیی تایبەت بداتە ھەریمی کوردستان؛ بەم واتایە کە ھاکان فیدان بە گرنگیدان بە ھەریمی کوردستان و نیشاندانی پەيوەندییە پتەوہکانی لەگەڵ ھەریمی کوردستان بەگشتی و سەرۆکی ھەریمی کوردستان بەتایبەتی، پەيام بداتە ناوخوای تورکیا کە لە ڕیگە ھەریمی کوردستانەوہ پەکەکە کۆنترۆل دەکات. ھاکان فیدان لەبارە تەوہرەکانی کۆبوونەوہکەیان لەگەڵ مەسرور بارزانی، سەرۆکی حکوومەتی ھەریمی کوردستان، لەبارە بابەتی تیرۆر کە لە کۆبوونەوہکانیدا باسی کردوہ، لە کۆنگرەھەکی ڕۆژنامەوانیدا وتی: “بۆ ڕزگاربوونمان لە بەلای تیرۆر، ھیشتا زۆر کار ھەیە بیکەین. ھەر وہک دەزانن بەشیکی زۆری ئەم بابەتەمان لە تورکیا چارەسەر کرد. ئیستا لە خاکی عێراقدا ڕیکخراوی تیرۆریستی پەکەکە خۆی حەشار دەدات. پەنا بە خوا ھەموومان بەیەکەوہ ئەو ڤایرۆسە لە عێراق پاک دەکەینەوہ. چ لەگەڵ ئیدارە بەغدا و چ لەگەڵ ئیدارە ھەولێر، پێداگریمان لەسەر پاککردنەوہی خاکی عێراق لە تیرۆری پەکەکە بینی. ھەر بۆیە خۆشحالین و ئامادە ھەموو جۆرە ”پالپشتییەکیشین بۆ ھەردوو ئیدارەکە

ھەر بۆیە تورکیا لەگەڵ ھەریمی کوردستان پەيوەندییەکی جیگیر و پتەوی ھەیە و ھەمیش پەيام بۆ دەسەلاتداریی بەغدا دەنیریت کە لە ئەگەری رازینەبوونی بەغدا بە مەرجهکانی تورکیا و نەپاراستنی

بەرژەوهندییەکانی، ئەو تورکیا دەتوانیٓت لە ڕێگەی ھەریمی کوردستانەو بەرژەوهندییەکانی بپاریزیت و دەستەبەر بکات کە خۆی لە بازرگانی-ئابووری و وزە و ئاسایشدا دەبینێتەو.

لە راستیدا ئەم ھاوکیشەبە بۆ ھەریمی کوردستان ھەم ھەرەشە و ھەمیش دەرفەت. بە دەربڕینیکی تر، ھەرەشەبە کە ھەردوو لایەن دەیانەوێت ھەریمی کوردستان بەکار بێنن بۆ دەستەبەرکردنی بەرژەوهندییەکانیان و ئەمەیش ھەم مەترسییە و ھەمیش دەرفەتە؛ بەو پێیە کە لە پاش بپاری دادگە ی فیدرالی لە دژی یاسای ھەوت و گازی ھەریمی کوردستان، ھەرەشە بپاری دادگە ی پاریس و لەمەیش گرنگتر، گوشارە ئابووری و یاسایی-سیاسییەکانی بەغدا بۆ سەر ھەریمی کوردستان، ئەو جوولە دیپلۆماسی و پەيوەندییە دەرەکییەکانی ھەریمی کوردستان، بەتایبەتی تورکیایە کە دەتوانیٓت چارێکی دیکە ئەو ھاوسەنگییە کە لە ئیستادا تێک چوو، راست بکاتەو. چونکە بە گوێرە ی ڕاگە یەندراوی سەرۆکیەتی ھەریمی کوردستان، لە تەوەرێکی کۆبوونەوئەو کەدا بە “بایەخەو” باس لە پرسێ ھەناردەکردنەوئەو تەوتی ھەریمی کوردستان لە ڕێگە ی بەندەری جەبھانی تورکییەو کرا و لەو بارەبەو بپروپرایان گوێرەبەو. لە ڕاگە یەندراوئەو کەشدا ھاتوو، باس لە “پۆیستی و گرنگی دەستپێکردنەوئەو ھەناردەکردنی ھەوتی ھەریمی کوردستان لە ڕێگە ی بەندەری جەبھانی تورکیا و نەھێشتنی ھەموو ئاستەنگ و کیشەبەکی تاییبەت بەم بابەتە [کراو]، چونکە وەستانی ھەناردەکردنی ھەوت، زیانی بە ھەموو لایەک گە یاندوو. ” ھەرەشە بە گوێرە ی ڕاگە یەندراویکی حکومەتی ھەریمی کوردستان ھاگان فیدان، وەزیری دەرەو و ئالپئارسلان بپراکتار، وەزیری وزە ی تورکیا لەگە ی مەسرور بارزانی، سەرۆکەوزیرانی ھەریمی کوردستان “باسیان لە ھەناردەکردنەوئەو تەوت، پڕۆژە ی ڕێگە ی گە شە پیدان، ئالوگوێری بازرگانی و گە شتیاری کردوو. ” بۆیە لێرەدا کامە ئەکتەر لەو سی لایەنە (بەغدا- ئەنقەرە- ھەولێر)، یاریبەکی زیرەکانە ی پلانبۆداریژراوتر بکات، دەتوانیٓت لە کۆتاییدا ئامانجەکانی بپنێتە دی و بەرژەوهندییەکانی دەستەبەر بکات.

## کۆبەند

سەردانی ھاگان فیدان بۆ عێراق و ھەریمی کوردستان، دەرکێ وەکوو سەرەتا و ئامادەکاریبەک ببینریت بۆ سەردانی چاوەروانکراوی سەرۆککۆماری تورکیا بۆ عێراق؛ چونکە ئەردوغان دەبەوێت بۆ تەواوکردنی جوولە و دیپلۆماسییە ھەریمیەکانی لە پاش ھەلبژاردنی وەکوو سەرۆککۆمار، دەستبەری بەرژەوهندییەکانی تورکیا لە ڕێگە ی پرسێ ئاسایش و وزە و ئابووری-بازرگانی بکات. لە راستیدا ئەردوغان دەبەوێت کە ھاتە بەغدا، بە دەستی پڕ بگەریتەو، ھەم لە پرووی ئابوورییەو و ھەمیش لە پرووی سیاسی و ئاسایشییەو. چونکە ئەردوغان پۆیستی بەم دەسکەوتە ھەبە؛ چ لەسەر ئاستی ئابووری و چ لەسەر ئاستی ناوخواپی لە پرووی سیاسییەو.

لەم نێوئەندەشدا، سەرۆکی ھەریمی کوردستان، نیچیرقان بارزانی، گەرمترین و پتەوترین پەيوەندی ھەبە لەگە ی تورکیا لەنێو ئەکتەرە عێراقییەکاندا. ھەر بۆیە دەرفەتێکی زیڕینیشە بۆ ھەریمی کوردستان کە بتوانیٓت ئەو پەيوەندییانە بەکار بپنێت بۆ ئەوئەوئەو گوشارەکانی بەغدا کەم بکاتەو و کەلک لە ئاراستە ی ھەردوو لایەنی ئەنقەرە و بەغدا وەر بگریٓت بەھۆی پۆیستیەکان و ئامانجەکانیان. گرنگترین بابەت لە ئیستادا بۆ ھەریمی کوردستان، پرسێ ھەناردەکردنەوئەو تەوتە لە ڕێگە ی تورکیا؛ بەو پێیە دەتوانیٓت گوشارەکانی بەغدا لەسەر ھەولێر کەم بکاتەو. بۆیە لێرە دەبیت چاوەرێ بکەین کە ئایا بەغدا دەتوانیٓت کارتەکانی باشتەر بەکار بپنێت کە ھەریمی کوردستان لە پەيوەندییەکانی تورکیا و عێراق بکاتە دەرەوئەو ھاوکیشەکان، یاخود

ئەو ھەوليرە كە دەتوانيت لە ڤيگەي ديپلوماسي و پەيوەنديەكانى نيچيرقان بارزانيەو ە گوشارەكانى سەر  
ھەريمي كوردستان كەم بكاتەو ە و ھەڤرەشەكانى ئەم قوناغە بكاتە دەرفەت و ھاوسەنگيەكى نوئى لە نيوان  
بەغدا و ھەولير بيئيتە ئاراوە؟